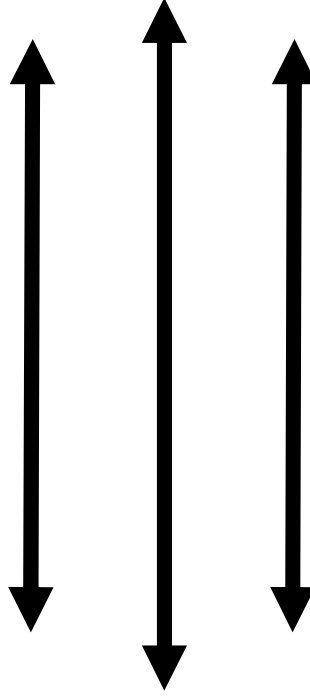

खप्तडछान्ना गाउँपालिकाको
आर्थिक विधेयक २०८०

खप्तडछान्ना गाउँपालिका
छान्ना, बभाङ्ग
सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

खप्तडछान्ना गाउँपालिकाको अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्न बनेको विधेयक २०८०

प्रस्तावना : खप्तडछान्ना गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०।८१ को अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्नको निमित्त स्थानीय कर तथा शुल्क संकलन गर्ने, छुट दिने तथा आय संकलनको प्रशासनिक व्यवस्था गर्न बाञ्छनीय भएकोले,

नेपालको संविधानको धारा २२८ को उपधारा (२) बमोजिम खप्तडछान्ना गाउँसभाले यो ऐन बनाई लागू गरेको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :** (१) यस ऐनको नाम “**आर्थिक विधेयक, २०८०** ” रहेको छ ।

(२) यो ऐन २०८० साल श्रावण १ गतेदेखि खप्तडछान्ना गाउँपालिका क्षेत्रमा लागू हुनेछ ।

२. **सम्पत्ति कर :** (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाको स्वामित्वमा रहेको जग्गा र त्यस्तो जग्गामा बनेको भौतिक संरचनाहरूलाई एकीकृत रूपमा हिसाब गरी सम्पत्ति कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । तर गुठी जग्गामा सम्पत्ति कर लगाइने छैन ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम लगाइने सम्पत्ति करको दर अनुसूची (१) मा उल्लेख भएबमोजिम हुनेछ ।

(३) यस दफा बमोजिम सम्पत्ति कर लगाउँदा घर जग्गाको आकार, प्रकार, बनौट र उपयोग, अचल सम्पत्तिको उत्पादनशील उपयोगको अवस्था, नागरिकको जीवनस्तर, आर्थिकस्तर, कर तिर्न सक्ने क्षमता, अचल सम्पत्तिको प्रचलित बजारमूल्य तथा ह्यासमूल्य समेतलाई विचार गरी कार्यपालिकाले आवश्यक कार्यविधि बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।

३. **भूमि कर (मालपोत) :** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र अनुसूची (२) बमोजिम भूमि कर (मालपोत) लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । तर दफा २ बमोजिम सम्पत्ति कर लगाएको जग्गामा भूमिकर (मालपोत) लगाइने छैन ।

४. **घर जग्गा बहाल कर :** (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्तिले घर, गोठ, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, सेड (छप्पर), कारखाना, जग्गा वा पोखरी पूरै वा आंशिक तवरले बहालमा दिएकोमा वार्षिक बहाल रकममा बहाल कर लगाउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम लगाइने घरजग्गा बहाल करको दर अनुसूची (३) मा उल्लेख भएबमोजिम हुनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम लगाइने बहाल रकम निर्धारण गर्नको लागि गाउँपालिकाले घरजग्गा रहेको स्थान तथा संरचनाको प्रकारको आधारमा न्यूनतम बहाल मूल्य तोकी सोही आधारमा बहाल रकम निर्धारण गरी कर लिन सक्नेछ ।

५. **व्यवसाय कर:** (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र व्यापार, व्यवसाय वा सेवामा पूँजीगत लगानी र आर्थिक कारोबारका आधारमा व्यवसाय कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।

(२) उप दफा (१) बमोजिम व्यापार, व्यवसाय तथा सेवा संचालन गर्न चाहने व्यक्ति वा संस्थालाई व्यवसाय दर्ता गरी व्यवसाय इजाजत प्रदान गरिनेछ । इजाजत प्राप्त व्यवसायीहरूले वार्षिक रूपमा व्यवसाय कर चुक्ता गरी व्यवसाय नवीकरण गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम प्रदान गरिने व्यवसाय इजाजत दस्तुरको दर व्यापार, व्यवसाय तथा सेवा संचालन गर्न लाग्ने लगानीको आधारमा अनुसूची (४) मा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(४) उपदफा (२) बमोजिमको इजाजत विना गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै पनि व्यापार, व्यवसाय तथा सेवा संचालन गर्न पाइने छैन ।

(५) यस दफा बमोजिमको कर उठाउनका लागि आवश्यक पर्ने कार्यविधि गाउँ कार्यपालिकाले स्वीकृत गरी लागू गर्न सक्नेछ ।

६. **जडिबुटी, कवाडी र जीवजन्तु कर :** (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले ऊन, खोटो, जडिबुटी, वनकस, कवाडी माल र प्रचलित कानूनले निषेध गरिएको जीवजन्तु बाहेकका अन्य मत् वा मारिएका जीवजन्तुको हाड, सिङ, प्वाँख, छाला जस्ता वस्तुको व्यवसायिक कारोबार गरेवापत अनसूची (५) बमोजिम जडिबुटी, कवाडी तथा जीवजन्तु कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।

स्पष्टीकरण: यस दफाको प्रयोजनको लागि कारोबार भन्नाले विक्रेताले जारी गरेको विल वा बीजक वा लेनदेन भएको जनिने प्रमाणलाई सम्झनु पर्दछ, र गाउँपालिकाले कर लगाउँदा कारोबार रकमको निश्चित प्रतिशतका दरले लगाउने छ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमका वस्तुको व्यवसायिक कारोबार गर्ने व्यक्ति वा संस्थालाई गाउँपालिकाले व्यवसाय इजाजत दिँदा कर बुझाउने शर्त र विधि समेत तोकिएको इजाजत दिनेछ ।

७. **सवारी साधन कर :** (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका सवारी साधनमा प्रदेशले सवारी साधन कर लगाउने र उठाउनेछ । तर टाँगा, रिक्सा, अटो रिक्सा र विद्युतीय रिक्सा तथा स्कुटरमा गाउँपालिकाले सवारी साधन कर लगाउने र उठाउनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गाउँपालिकाले लगाउने भनी तोकिएका सवारी साधनहरूको दर्ता, नवीकरण र सवारी साधन करको दर अनुसूची (६) बमोजिम हुनेछ ।

(३) प्रदेशले लगाएको सवारी साधन कर रकमबाट गाउँपालिकाले प्राप्त गर्ने हिस्सा प्रचलित संघीय र प्रदेश कानूनमा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

८. **सवारी साधन सञ्चालन तथा प्रवेश अनुमति कर :** (१) गाउँपालिकाले आफूले निर्माण गरेका वा रेखदेख तथा व्यवस्थापन गरेका गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका सडकहरू प्रयोग गरी व्यवसायिक रुपमा गुडने बस, जीप, ट्रक, ट्रयाक्टर आदि जस्ता सवारी साधनमा गाउँपालिकाले सवारी साधन सञ्चालन तथा प्रवेश अनुमति कर लगाउने र उठाउनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गाउँपालिकाले लगाउने भनी तोकिएका सवारी साधनहरूको सवारी साधन सञ्चालन तथा प्रवेश अनुमति करको दर अनुसूची (७) बमोजिम हुनेछ ।

स्पष्टीकरण: यस दफाको प्रयोजनका लागि सवारी साधन सञ्चालन तथा प्रवेश अनुमति कर भन्नाले गाउँपालिकाले सडक मर्मत, सुधार तथा पहिरो पन्छाउने प्रयोजनार्थ लगाइएको कर भन्ने सम्झनु पर्दछ ।

(३) यो दफा संघ तथा प्रदेश कानूनसँग बाझिन गएमा बाझिएको हदसम्म स्वतः अमान्य हुनेछ ।

९. **विज्ञापन कर :** (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र हुने विज्ञापन, प्रचारप्रसार आदिका लागि राख्न दिने साइनबोर्ड, ग्लोबोर्ड, स्टल आदिमा अनुसूची (८) बमोजिम विज्ञापन कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कर उठाउनका लागि आवश्यक पर्ने कार्यविधि गाउँ कार्यपालिकाले स्वीकृत गरी लागू गर्न सक्नेछ ।

(३) यस दफा बमोजिम गाउँपालिकाले उठाएको विज्ञापन कर वापतको रकम प्रचलित संघीय र प्रदेश कानून बमोजिम सम्बन्धित प्रदेशसँग बाँडफाँड गरिनेछ ।

१०. मनोरञ्जन कर : (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र संचालित सिनेमाहल, सांस्कृतिक प्रदर्शनहल, थियटर सङ्गीत, मनोरञ्जन प्रदर्शनस्थल, जादू, सर्कस, चटक जस्ता मनोरञ्जन व्यवसाय सेवामा प्रदेश कानूनले तोके बमोजिम मनोरञ्जन कर लगाई असूल उपर गरिनेछ ।

तर प्रदेश कानून बनिनसकेको अवस्थामा यस दफा बमोजिम गाउँपालिकाले अनुसूची (९) बमोजिमको दरमा मनोरञ्जन कर लगाइने र उठाइनेछ ।

(२) उप दफा (१) बमोजिम गाउँपालिकाले उठाएको मनोरञ्जन कर वापतको रकम प्रचलित संघीय र प्रदेश कानून बमोजिम सम्बन्धित प्रदेशसँग बाँडफाँड गरिनेछ ।

११. बहाल विटौरी शुल्क : (१) गाउँपालिकाले आफूले निर्माण, रेखदेख वा संचालन गरेका देहाय बमोजिमका सम्पत्तिहरुमा अनुसूची (१०) बमोजिमको दरमा बहाल विटौरी शुल्क लगाउन र उठाउन सक्नेछ :

(क) आफूले निर्माण गरेका वा आफ्नो स्वामित्वमा रहेका भवन, जग्गा वा अन्य सम्पत्ति,

(ख) आफ्नो रेखदेखमा रहेको सार्वजनिक स्थल, ऐलानी जग्गा वा बाटोको छेउको जग्गामा भएका अस्थायी टहरा, छाप्रा वा पसल वा आवास,

(ग) गाउँपालिकाले तोकेको सार्वजनिक स्थल, हाटबजार, मेला, जात्रा आदिमा थापेका पसल,

(२) उपदफा (१) को खण्ड (क) र (ख) बमोजिमको सम्पत्तिमा बहाल विटौरी शुल्क उठाउनका लागि कार्यपालिकाले न्यूनतम दर निर्धारण गरी बोलपत्र वा दरभाउ पत्र वा डाँक बढाबढको माध्यमबाट बहालमा दिन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) को खण्ड (ग) बमोजिमको सम्पत्तिमा बहाल विटौरी शुल्क उठाउनका लागि गाउँपालिकाले त्यस्तो स्थानमा खरीद बिक्री हुने वस्तु तथा सेवा एवं कारोबारको आधारमा तोकेको न्यूनतम बहाल विटौरी शुल्कको दरमा बोलपत्र वा दरभाउ पत्र वा डाँक बढाबढको माध्यमबाट बहाल विटौरीमा दिन सकिनेछ ।

(४) उपदफा (२) र (३) बमोजिम बहाल विटौरीमा दिँदा शर्त सहित सम्भौता गरी दिनु पर्नेछ ।

१२. पार्किङ्ग शुल्क : (१) गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र तोकेको पार्किङ्गस्थलमा सवारी साधनलाई पार्किङ्ग सुविधा उपलब्ध गराएवापत पार्किङ्ग गर्ने समयको आधारमा अनुसूची (११) मा उल्लेख भएबमोजिमको दरमा पार्किङ्ग शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।

(२) गाउँपालिकाले उपदफा (१) बमोजिम तोकेको स्थान बाहेक अन्य स्थानमा सवारी पार्किङ्ग गर्न रोक लगाउन सक्नेछ । तर राजमार्ग तथा सहायक राजमार्गको सडक अधिकार क्षेत्रभित्र यस दफा बमोजिम सवारी पार्किङ्ग गराइने र शुल्क लगाइने छैन ।

(३) गाउँपालिकाले सवारी पार्किङ्ग क्षेत्र निर्धारण गर्दा सवारी आवागमनमा बाधा नपुग्ने गरी ट्राफिक प्रहरी कार्यालयसँगको समन्वयमा गर्नेछ ।

१३. सेवा शुल्क, दस्तुर : (१) गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र सञ्चालनमा रहेका केवलकार, ट्रेकिङ्ग, कायाकिङ्ग, क्यानोनिङ्ग, बञ्जी जम्प, जिपप्लायर, ज्याफ्टिङ्ग, प्याराग्लाइडिङ्ग लगायतका स्थानीय पर्यटन, मनोरञ्जन तथा साहसिक खेलकुद सम्बन्धी सेवा वा व्यवसायमा सेवा शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।

तर सीमा नदी वा अर्को गाउँपालिका वा नगरपालिकाको क्षेत्रलाई समेटेर सञ्चालन हुने सेवा वा व्यवसायमा सेवा शुल्क लगाउँदा सम्बन्धित गाउँपालिकासँग समन्वय गरी लगाइनेछ ।

(२) गाउँपालिकाले निर्माण वा संचालन तथा व्यवस्थापन गरेका स्थानीय पूर्वाधार वा उपलब्ध गराएको देहायको कुनै सेवा उपयोग गरेवापत सम्बन्धित सेवा प्रदायक तथा सेवाग्राहीलाई सेवा शुल्क, दस्तुर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ :

- (क) खानेपानी, विजुली, अतिथि गृह, धर्मशाला, पुस्तकालय, सभागृह र त्यस्तै अन्य सेवा सुविधा,
- (ख) फोहोरमैला व्यवस्थापन, सरसफाई, ढल निकास, सडक बत्ती जस्ता सेवा सुविधा,
- (ग) शौचालय, पार्क, स्नानगृह, पौडी पोखरी, व्यायामशाला, गेष्टहाउस, पर्यटकीय स्थल, छात्रावास, हाटबजार, पशु बधशाला, शवदाहगृह, धोवीघाट र त्यस्तै अन्य सुविधा,
- (घ) सडक, बस पार्क, ढल, पुल जस्ता सेवा,
- (ङ) अचल सम्पत्ति वा अन्य कुनै विषयको मूल्याङ्कन सम्बन्धी सेवा,
- (च) गाउँपालिकाले प्रदान गर्ने सिफारिस सम्बन्धी कुनै सेवा,
- (छ) ऐतिहासिक स्थल, पुरातात्विक स्थल एवं धार्मिक महत्वका सम्पदाको प्रवेश शुल्क ।

तर ऐतिहासिक स्थल, पुरातात्विक स्थल र धार्मिक महत्वका सम्पदामा प्रवेश गर्दा नेपाली नागरिकलाई यस प्रकरण बमोजिम शुल्क लिन पाइने छैन ।

(३) गाउँपालिकाले सहकारी संस्था, एफ.एम. रेडियो, “घ” वर्गको निर्माण व्यवसायी इजाजत, विद्यालय स्थापना, ट्युसन तथा कोचिङ्ग सेन्टर, औषधी पसल, स्थानीय व्यापारिक फर्मको दर्ता, अनुमति, नवीकरण तथा नियमन आदि सेवामा सेवा शुल्क दस्तुर तोकी लगाइने र उठाइनेछ ।

(४) दफा (१), (२) र (३) बमोजिम लगाइने सेवा शुल्क, दस्तुरको दर अनुसूची (१२) मा उल्लेख भएबमोजिम हुनेछ ।

१४. बिक्री तथा निकासी शुल्क : (१) गाउँपालिकाले आफ्नो स्वामित्वमा रहेको सम्पत्ति वा आफ्नो रेखदेखमा रहेको सार्वजनिक स्थलबाट उत्पादन हुने ढुंगा, गिट्टी, बालुवा, माटो, काठ दाउरा, जराजुरी, स्लेट आदि प्राकृतिक एवं खानीजन्य वस्तुहरूको बिक्री गर्न सक्नेछ ।

(२) गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र उत्पादन भै आफ्नो सिमाक्षेत्रभन्दा बाहिर निकासी हुने ढुंगा, गिट्टी, बालुवा, माटो, काठ दाउरा, जराजुरी, स्लेट आदि प्राकृतिक एवं खानीजन्य वस्तुको वाह्य निकासीमा निकासी शुल्क लगाउन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) र (२) बमोजिम गाउँपालिकाले गर्ने बिक्री तथा लगाउने निकासी शुल्कको दर अनुसूची (१३) मा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(४) कार्यपालिकाले आफ्नो प्रयोगमा नआउने पुराना र काम नलाग्ने वस्तु, उपकरण तथा सामानहरू लिलाम बिक्री गर्न सक्नेछ ।

(५) कार्यपालिकाले नागरिकको सुविधाको लागि विभिन्न फाराम तथा पुस्तकहरू वा अन्य सेवा बिक्री गर्न सक्नेछ ।

(६) गाउँपालिकाले आफ्नो सिमाक्षेत्र भन्दा बाहिर बिक्री तथा निकासी हुने घोडा, भैसीमा निकासी शुल्क लगाउन सक्नेछ ।

(७) उपदफा (१) बमोजिमका वस्तुहरु बिक्री तथा उपदफा (२) बमोजिमको निकासी शुल्क असूलीका लागि बिक्री तथा निकासीको परिमाण तथा दर निर्धारण गरी बोलपत्र, दरभाउ पत्र वा डाँक बढाबढको माध्यमबाट गरिनेछ ।

(८) यो दफा संघ तथा प्रदेश कानूनसँग बाभिन गएमा बाभिएको हदसम्म स्वतः अमान्य हुनेछ ।

१५. घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क : (१) घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क प्रदेश कानूनले तोके बमोजिम लगाइने र उठाइनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम उठेको रकम संघीय र प्रदेश कानून बमोजिम बाँडफाँड गरिनेछ ।

(३) घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क उठाउन गाउँपालिकामा साधन, स्रोत, प्रविधि, जनशक्ति तथा कार्यालय व्यवस्थापन नभएसम्म नेपाल सरकारले तोकेको कार्यालय मार्फत उठाइनेछ ।

१६. दण्ड जरिवाना : (१) गाउँपालिकाले निर्धारण गरेको कर, शुल्क तथा महसुल तोकिएको समयमा भुक्तानी नगरेमा सम्बन्धित कानूनमा दर तोकिएकोमा सोही बमोजिम र नतोकिएकोमा कार्यपालिकाबाट निर्धारित दरमा जरिवाना सहित बक्यौता असूल गर्नेछ ।

(२) गाउँपालिकाले उपदफा (१) बाहेक प्रचलित कानून पालना नगरेको कसूरमा लगाउने अन्य दण्ड जरिवाना रकम सम्बन्धित कानूनमा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१७. कर छुट : (१) वार्षिक रुपमा तिर्नुपर्ने राजस्व सोही आर्थिक वर्षको पहिलो चौमासिक भित्र र मासिक रुपमा तिर्नुपर्ने राजस्वको हकमा महिना समाप्त भएको सात दिनभित्र बुझाउने करदातालाई नियमानुसार लाग्ने राजस्वको क्रमशः दश र पाँच प्रतिशत छुट दिइनेछ ।

(२) संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय सरकार, कुटनीतिक नियोग, गुठी र लाभको उद्देश्य नराखी सञ्चालन हुने संघसंस्थाको सम्पत्ति, वस्तु तथा कारोबारमा यस ऐन बमोजिमको कर लिइने छैन ।

स्पष्टीकरण: लाभको उद्देश्य नराखी सञ्चालन हुने संघसंस्था भन्नाले सामुदायिक अस्पताल तथा स्वास्थ्य केन्द्र, विश्वविद्यालय र सोका आंगिक कलेजहरु, सरकारी वा सामुदायिक विद्यालयहरु, सार्वजनिक पुस्तकालय, वाचनालाय, बालगृह, अनाथाश्रम, बृद्धाश्रम जस्ता सामाजिक संघसंस्था सम्भन्नु पर्दछ ।

(३) विपद् वा अन्य यस्तै प्रकृतिका विशेष परिस्थितिको कारणले करदाताहरुले कर भुक्तानी गर्न नसक्ने अवस्था आएमा सोको स्पष्ट कारण खुलाई गाउँसभाको निर्णय बमोजिम कर वा जरिवाना छुट दिन सकिनेछ ।

(४) कानूनमा व्यवस्था भएको अवस्थामा बाहेक गाउँपालिकाको कुनै निकाय वा अधिकारीले कुनै प्रकारको कर, शुल्क, महसुल, दण्ड, जरिवाना छुट दिन पाउने छैन ।

तर स्थानीय आर्थिक कृयाकलापमा उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याउने किसिमका उद्योग व्यवसायमा निश्चित अवधिसम्म सभाले बनाएको कानून बमोजिम कर, दस्तुर, शुल्क छुट दिन बाधा पर्ने छैन ।

१८. प्रशासकीय पुनरावलोकन र पुनरावेदन : (१) गाउँपालिकाले गरेको कर, शुल्क, महसुल, दण्ड, जरिवाना सम्बन्धी निर्णयमा चित्त नबुझेमा करदाताले गाउँपालिकामा प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि निवेदन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम परेको निवेदन उपर प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि कार्यपालिकाले अध्यक्षको अध्यक्षतामा सम्बन्धित विषय विज्ञ समेत रहने गरी तीन सदस्यीय

राजस्व प्रशासकीय पुनरावलोकन समिति गठन गर्नेछ । यस्तो समितिमा कर निर्धारणमा संलग्न पदाधिकारी वा कर्मचारीको सहभागिता रहनेछैन ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम पुनरावलोकनको लागि प्राप्त भएको निवेदन उपर पैतिस दिनभित्र छानविन तथा निर्णय गरी सम्बन्धित व्यक्तिलाई निर्णयको जानकारी दिनु पर्नेछ ।

(४) गाउँपालिकाले तोकिएको समयमा यस दफा बमोजिम प्रशासकीय पुनरावलोकन नगरेको कारणले करदालाई थप आर्थिक भार पर्न गई हानी नोक्सानी पर्न गएमा गाउँपालिकाले त्यसको क्षतिपूर्ति दिनु पर्दछ ।

१९. ठेक्का आह्वान गर्न सक्ने : (१) यस ऐन बमोजिम संकलन गर्ने सेवा शुल्क र दस्तुर कार्यपालिकाले आवश्यकता अनुसार एक आर्थिक वर्षको लागि आय ठेक्का बन्दोवस्त गरी संकलन गर्न सक्नेछ ।

तर, आन्तरिक आय वृद्धि हुने देखिएमा वा पटक पटक ठेक्का बन्दोवस्त गर्दा प्रशासनिक दायित्व बढ्न जाने अवस्थामा बढीमा दुई वर्षसम्मको लागि एकैपटक ठेक्का बन्दोवस्त गर्न सकिनेछ ।

(२) यस दफा बमोजिमको आय ठेक्का दिदा आन्तरिक राजस्व कार्यालयबाट स्थायी लेखा नम्बर वा मूल्य अभिवृद्धि कर दर्ता प्रमाण पत्र प्राप्त गरेका व्यक्ति, फर्म, संस्था वा कम्पनीले मात्र प्रतिस्पर्धा गर्ने गरी व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(३) गाउँपालिकाले सामान्यतया आर्थिक वर्ष शुरु हुनुभन्दा अगावै ठेक्का बन्दोवस्त गरी ठेक्का सम्झौता कार्य सम्पन्न गरिसक्नु पर्नेछ ।

(४) गाउँपालिकाले कर संकलन गर्न सामान्यतया ठेक्का बन्दोवस्त गरिने छैन । तर जडिबुटी, कवाडी र जीवजन्तुकर तथा विज्ञापन कर संकलन गर्न ठेक्का बन्दोवस्त नै गर्नु पर्ने अवस्थामा सभाको निर्णय गराई ठेक्कामा संकलन गर्न सकिनेछ ।

(५) यस दफा बमोजिम गरिने आय ठेक्का बन्दोवस्तका लागि बोलपत्र, दरभाउपत्र तथा डाँक बढाबढ सम्बन्धी कार्यविधि र पट्टा कबुलियत, धरौटी, किस्ता र ठेक्का तोड्ने जस्ता कार्यविधिहरु अर्को व्यवस्था नभएसम्म स्थानीय निकाय (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६४ (संशोधन समेत) लाई आधार मानी गरिनेछ ।

२०. सहयोग गर्नुपर्ने : संघीय तथा प्रदेश सरकारका कार्यालयहरुले गाउँपालिकाको राजस्व असुली कार्यमा आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

२१. प्रगतिशील कर प्रणाली अवलम्बन गरिने : गाउँपालिकाले करको दर निर्धारण गर्दा गरिब तथा विपन्न वर्गलाई कम बोझ पर्ने गरी प्रगतिशील कर प्रणाली अवलम्बन गर्नुपर्नेछ ।

२२. कार्यविधि बनाउन सक्ने : (१) ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्नको लागि गाउँपालिकाले आवश्यक कार्यविधि वा निर्देशिका बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम बनेको कार्यविधि वा निर्देशिका सम्बन्धित कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भई सार्वजनिक भए पछि लागू हुनेछ ।

२३. प्रचलित कानून बमोजिम हुने : यस ऐनमा उल्लेख गरिएका विषयहरुमा यसै बमोजिम र उल्लेख नगरिएका विषयमा प्रचलित कानूनमा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ ।

अनुसूची-१

(ऐनको दफा २ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

सम्पत्ति करको दर

करयोग्य सम्पत्तिको मूल्य	करको दर (वार्षिक)
दश लाख रुपैयाँसम्मको मूल्यांकनमा	एक मुष्ठ रु ...
एघार लाखदेखि पचास लाख रुपैयाँसम्म	प्रति लाख रु .....
एकाउन्न लाख देखि एक करोड रुपैयाँसम्म	प्रति लाख रु .....
एक करोड एक लाख देखि दुई करोड रुपैयाँसम्म	प्रति लाख रु .....
दुई करोड एक लाख रुपैयाँदेखि तिन करोड रुपैयाँसम्म	प्रति लाख रु .....
तिन करोड एक लाख रुपैयाँदेखि पाँच करोड रुपैयाँसम्म	प्रति लाख रु .....
पाँच करोड एक लाखदेखि दश करोड रुपैयाँसम्म	प्रति लाख रु .....
दश करोड रुपैयाँभन्दा माथि	प्रति लाख रु ....

नोट : मूल्यांकन रकमलाई रु. लाखमा ९च्चगलम ०जगचभ० मा परिणत गरी करको दर निर्धारण हुनेछ ।

अनुसूची-२
(ऐनको दफा ३ सँग सम्बन्धित)
भूमिकर (मालपोत) को दर

१. मालपोत

अब्वल, दोयम, सिम र चहार जुनसुकै किसिमभित्र परेका खेत, पाखो/बारी कित्ताको आधारमा प्रति कित्ता रु. ५ (पाँच) का दरले भूमिकर/मालपोत लिइनेछ ।

.... रोपनी/विगाहभन्दा कम क्षेत्रफलमा दर (रकम रु.) प्रति कित्ता				
जग्गाको किसिम	अब्वल	दोयम	सिम	चहार
खेत	रु. ५	रु. ५	रु. ५	रु. ५
पाखो/बारी	रु. ५	रु. ५	रु. ५	रु. ५
.... रोपनी/विगाह देखि .....रोपनी/विगाहसम्मको क्षेत्रफलमा दर (रकम रु.) प्रति रोपनी/विगाह				
जग्गाको किसिम	अब्वल	दोयम	सिम	चहार
खेत				
पाखो/बारी				
.... रोपनी/विगाहभन्दा बढी क्षेत्रफलमा दर (रकम रु.) प्रति रोपनी/विगाह				
जग्गाको किसिम	अब्वल	दोयम	सिम	चहार
खेत				
पाखो/बारी				

२. भूमि कर

भूमिको उत्पादकत्व वा व्यापारीक, आवासीय, कृषि, वन पाखो वा बगर आदि उपयोगिताका आधारमा

जग्गाको किसिम	भूमिकर प्रति रोपनी/कठ्ठा रु.
व्यापारीक	
आवासीय	
कृषि	
वन, पाखो वा बगर	

द्रष्टव्य :

- (१) नापी सम्पन्न भई नसकेका र मालपोत ऐन, २०३४ लागू नभएका क्षेत्रका जग्गाको हकमा नापी हुनुभन्दा अघिको कित्ताको आधारमा प्रति कित्ता रु. ५ (पाँच) का दरले भूमिकर/मालपोत लिइनेछ ।
- (२) चिया, रबर खेती र निजी वन लगाएको जग्गाको मालपोत दर सम्बन्धित जग्गा रहेको किसिम अनुसारको दरमा .....प्रतिशत छुट गरी लिइनेछ ।

- (३) मालपोत वा भूमिकरको कूल रकम वार्षिक .....रुपैयाँभन्दा कम हुने भएमा न्यूनतम वार्षिक मालपोत वा भूमिकर ..... रुपैयाँ कायम गरिनेछ ।
- (४) भूमिकर लगाइने जग्गामा मालपोत लगाइने छैन ।

अनुसूची-३

(ऐनको दफा ४ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

घर जग्गा बहाल करको दर

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्तिले घर, गोठ, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, सेड (छप्पर), कारखाना, जग्गा वा पोखरी पूरै वा आंशिक तवरले बहालमा दिएकोमा वार्षिक बहाल रकममा १० (दस) प्रतिशतका दरले बहाल कर लिइनेछ ।

अनुसूची-४

(ऐनको दफा ५ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

व्यवसाय इजाजत (दर्ता नवीकरण) दस्तुरको दर

क्र. सं.	व्यवसायको किसिम	व्यवसाय	दस्तुर रकम रु.	कैफियत
१	व्यापार	चिया/नास्ता होटल	६००	
२		गोष्ट हाउस होटल	२०००	
३		किराना होलसेल	१५००	
४		किराना खुद्रा/स्टेशनरी	७००	
५		कपडा	१५००	
६		मोबाइल ग्यालरी	१५००	
७		इलेक्ट्रोनिक्स	१५००	
८		हार्डवेयर	२०००	
९		फर्निचर	२०००	
१०		खुद्रा मासु पसल	५००	
११		होजियारी/सिलाई कटाई	५००	
१२		कस्मेटिक	५००	
१३		फेन्सी/जुत्ता पसल	१५००	
१४		सुन, चाँदी, तामा	२०००	
१५		आफर		
१६	उद्योग	कुटानी पिसानी	१२००	
१७		सुधारिएको घट्ट	५००	
१८		१२ महिना चल्ने घट्ट	३००	
१९		६ महिना चल्ने घट्ट	२००	
२०		स मिल (काठ चिरान तथा फर्निचर निर्माण)	२०००	
२१		छाला तथा जुत्ता उद्योग	५००	
२२	कृषि	गाई/भैसी फार्म	१०००	
२३		भेडा/बाखा फार्म	७००	

२४		हाँस/कुखुरा फार्म	५००	
२५		सुँगुर/बंगुर फार्म	५००	
२६		माछा फार्म	५००	
२७		फलफूल फार्म	५००	
२८		तरकारी फार्म	५००	
२९	सेवा	मेडिकल	१५००	
३०	सञ्चालन	भेटेनरी/एग्रोभेट	१०००	
३१	अन्य (घुम्ती व्यापार)	सुनचाँदी	१०००	
		भाँडाकुँडा	१०००	
		कपडा	१०००	

अनुसूची-५

(ऐनको दफा ७ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

जडिबुटी, कवाडी, जीवजन्तु करको दर

क्र.सं	करको किसिम	करको दर (रकम रु.)	कैफियत
(क)	ऊन, खोटो, जडिबुटी, वनकस		
१.	ऊन (प्राकृतिक, कृत्रिम, जगर) प्रति के.जी.		
२.	खोटो प्रति टिन	२० -विस)	
३.	जडिबुटीहरु क) सतुवा, वन लसुन, रातो च्याउ जस्ता बहुमूल्य जडिबुटीहरु प्रति के.जी. ख) बोजो, चिराइतो, रेतीजडा, धूपिजडा, माखिजडा, टिमुर जस्ता जडीबुटीहरु प्रति के.जी.	६० (साठी) १० (दश)	
४.	वनकस (खर), बावियो, मलहन पत्ता, छुवाली, पराल, वगास, निगालो, लोकता, पटेर, अम्लिसो (कुच्चो) प्रति के.जी.		
(ख)	कवाडी मालसामान .		
१.	खाली सीसी (वियर) वोतलको साइज हेरी प्रति गोटा	१	
२.	खाली सीसी (मदिरा र अन्य) ५०० एम.एल. भन्दा माथि प्रति गोटा	१	
३.	खाली सीसी (मदिरा र अन्य) ५०० एम.एल. भन्दा तल प्रति गोटा	१	
४.	प्लाष्टिक (बोतल, भाँडाकुँडा, पुराना जुत्ता, चपल, ग्यालन र जर्किन आदि) प्रति के.जी	२	
५.	खाली बोरा : ५० के.जी सम्म खाद्यान्न अट्ने प्लाष्टिकका बोरा प्रति गोटा ५० के.जी. सम्म खाद्यान्न अट्ने जुटका बोरा प्रति गोटा १०० के.जी. सम्म खाद्यान्न अट्ने जुटका बोरा प्रति गोटा		
६.	तेलको टिन : १० लिटरभन्दा बढी अट्ने ठूलो प्रति गोटा १० लिटरभन्दा कम अट्ने सानो प्रति गोटा		
७.	पुनः प्रशोधन (रिसाइक्ली) गरी पुनः प्रयोग हुन सक्ने भिण्डु (प्राकृतिक र कृत्रिम उनका टुक्रा) प्रति के.जी गार्मेटको कपडाको टुक्रा प्रति के.जी. जलेको मोबिल प्रति लिटर जुट र प्लाष्टिकका बोरा प्रति के.जी. कार्पेटका टुक्रा प्रति के.जी. टायर ट्यूब प्रति के.जी. थोत्रो टिन प्रति के.जी. पुरानो ड्रम प्रति के.जी. पुराना कागज (अखबार, न्यूजप्रिन्ट) प्रति के.जी.		

	पुराना अन्य कागज (कार्टन समेत) प्रति के.जी. धातुका टुक्राहरू र पत्रुभइ काम नलाग्ने भएका धातु सामानहरू (क) फलाम प्रति के.जी. (ख) अन्य धातु (पित्तल, तामा आदि) प्रति के.जी. (ग) थोत्रिएर काम नलाग्ने मेशिनरी औजार प्रति के.जी. (घ) पोलिथिन पाइपका टुक्राहरू प्रति के.जी. (ड) सिसा (लिड) को धुलो वा टुक्रा प्रति के.जी. (च) काँचको धुलो र टुक्रा प्रति के.जी.		
(ग)	प्रचलित कानूनले निषेध गरिएको जीवजन्तु वाहेकका अन्य मृत वा मारिएका जीवजन्तुको हाड, सिङ, प्वाँख, छाला हांस, कुखुरा जस्ता पंछीहरूको प्वाँख प्रति के.जी. हाड प्रति के.जी. सिङ प्रति के.जी. खूर प्रति के.जी. छाला (ठूलो) प्रति गोटा छाला (सानो) प्रति गोटा		

अनुसूची-६

(ऐनको दफा ७ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

सवारी साधन करको दर

क्र.सं.	सवारी साधनको किसिम	वार्षिक करको दर (रकमरु)	कैफियत
१.	टाँगा		
२.	रिक्सा		
३.	अटोरिक्सा		
४.	विद्युतीय रिक्सा तथा स्कुटर		

अनुसूची-७

(ऐनको दफा ८ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

सवारी साधन सञ्चालन तथा प्रवेश अनुमति करको दर

क्र. सं.	सवारी साधन	वार्षिक दर	
१	मोटरसाइकल	५००	
२	जीप	१०००	
३	ट्रयाक्टर	१०००	
४	ट्रक	२०००	
५	बस	२०००	

६	एक्जाभेटर	५०००	
७	जेसिबी	३०००	
८	हाते ट्रयाक्टर घरायसी प्रयोजन भाडा प्रयोजनार्थ	- २००	
९	पटके सवारी प्रवेश अनुमति कर (एक पटक)	१००	

अनुसूची-८

(ऐनको दफा ९ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

विज्ञापन करको दर

विज्ञापन सामग्रीको किसिम	करको दर (रकम रु.)	कैफियत
ग्लो साइन बोर्ड, डिपिएस बोर्ड प्रति वर्ग फिट	५००	
वालपेन्ट विज्ञापन प्रति वर्ग फिट	५००	
व्यानर बढीमा एक महिनाको लागि प्रति गोटा	५०	

अनुसूची-९

(ऐनको दफा १० को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

मनोरञ्जन करको दर

क्र.सं.	मनोरञ्जन व्यवसायको किसिम	वार्षिक करको दर (रकम रु.)	कैफियत
१.	सिनेमा हल, सांस्कृतिक प्रदर्शनहल, थियटर सङ्गीत, मनोरञ्जन प्रदर्शनस्थल,		
२.	जादू, सर्कस, चटक		
३	पार्क तथा साहसी पर्यटक	५०००।	

अनुसूची-१०

(ऐनको दफा ११ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

बहाल बितौरी शुल्कको दर

क्र.सं.	सम्पत्तिको किसिम	शुल्कको दर (रकम रु.)	कैफियत
१.	आफुले निर्माण गरेका वा		

	आफ्नो स्वामित्वमा रहेका (क) भवन प्रति कोठा/सटर (ख) जग्गा प्रति कठ्ठा/रोपनी (ग) अन्य सम्पत्ति		
२.	आफ्नो रेखदेखमा रहेको सार्वजनिक स्थल, ऐलानी जग्गा वा बाटोको छेउको जग्गामा भएका (क) अस्थाई टहरा प्रति गोटा (ख) छाप्रा प्रति गोटा (ग) पसल प्रति गोटा (घ) आवास प्रति वर्गफिट		
३.	सार्वजनिक स्थल, हाटबजार, मेला, जात्रा आदिमा थापेका पसल वर्गीकरण अनुसार प्रति पसल	१००	
४.	अन्य		

अनुसूची-११

(ऐनको दफा १२ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

पार्किङ्ग शुल्कको दर

क्र.सं.	सवारीको किसिम	पार्किङ्ग शुल्क प्रति घण्टा (रु)	कैफियत
१.	तोकेको पार्किङ्ग क्षेत्रमा पार्किङ्ग गरिने (क) बस, मिनीबस (ख) ट्रक, ट्र्याक्टर (ग) जीप, कार, भ्यान (घ) मोटरसाईकल (ङ) साइकल (च) गाडा (गोरु वा अन्य)		
२.	बस पार्कमा पार्किङ्ग गरिने (क) बस, मिनीबस (ख) ट्रक, ट्र्याक्टर (ग) जीप, कार, भ्यान		
३.	अन्य सवारी		

अनुसूची-१२

(ऐनको दफा १३ को उपदफा (१), (२) र (३) सँग सम्बन्धित)

सेवा शुल्क, दस्तुरको दर

क्र. सं.	सेवा वा व्यवसायको किसिम	रकम रु.	कैफियत
क)	सेवा शुल्क		
१.	गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालनमा रहेका स्थानीय पर्यटन, मनोरञ्जन तथा साहसिक खेलकुद सम्बन्धी देहायका सेवा वा व्यवसाय : (क) केबलकार (ख) ट्रेकिङ्ग (ग) कायाकिङ्ग (घ) क्यानोनिङ्ग (ङ) बञ्जी जम्प (च) जिपप्लायर (छ) ज्यार्फ्टिङ्ग (ज) प्याराग्लाइडिङ्ग		
२.	गाउँपालिकाले निर्माण, संचालन वा व्यवस्थापन गरेका स्थानीय पूर्वाधार वा उपलब्ध गराएको देहायको कुनै सेवा : (क) खानेपानी (ख) विजुली (ग) अतिथि गृह, चमेनागृह (घ) धर्मशाला (ङ) पुस्तकालय (च) सभागृह (छ) फोहोरमैला व्यवस्थापन (ज) सरसफाई (झ) ढल निकास (ञ) सडक बत्ती (ट) शौचालय (ठ) पार्क (ड) स्नानगृह (ढ) पौडी पोखरी (ण) व्यायामशाला (त) गेष्टहाउस (थ) पर्यटकीय स्थल (द) छात्रावास (ध) हाटबजार (न) पशु बधशाला (प) शबदाहगृह (फ) धोबीघाट (ब) सडक (भ) बस पार्क (म) पुल (य) त्यस्तै अन्य सेवा सुविधा		
३.	ऐतिहासिक स्थल, पुरातात्विक स्थल एवं धार्मिक महत्वका सम्पदाको प्रवेश शुल्क		
ख)	दस्तुर		
१.	(क) अचल सम्पत्ति वा अन्य कुनै विषयको मूल्याङ्कन दस्तुर	६००	

	एउटै हो भन्ने (ठ) हकवाला वा हकदार प्रमाणित (ड) संरक्षक प्रमाणित (ढ) मृतकसँगको नाता प्रमाणित (ण) निवेदन दर्ता (मुद्दा) (त) मिलापत्रको कागज गराउने (थ) दण्ड जरिवाना (द) स्थलगत प्राविधिक सेवा शुल्क (ध) व्यक्तिगत घटना दर्ता विलम्ब शुल्क (न) मञ्जुरीनामा कागज गरेको (प) घर जग्गा करको लेखा जोखा (फ) बाहल कर लेखा जोखा (ब) उपभोक्ता/समूह दर्ता (भ) प्रस्तावना सिफारिस (म) योजना परेपछि सम्झौता सिफारिस (गा.पा बाहिर) (य) कार्यसम्पन्न सिफारिस (गा.पा बाहिर) (र) स्थानीय सेवा प्रवाह शुल्क (पशु सेवाले लिने) १. स्वास्थ्य सेवा - विरामी दर्ता २. पशु सेवा - घोडा - गाई/भैंसी/गोरु - भेडा/बाखा (ल) उल्लेख नगरिएका अन्य सिफारिस, प्रमाणित तथा सेवाशुल्क	५०० १०० १०० ५० ५०० ३०% ५०० १०० १०० १०० १०० १०० १०० १०० १५०० ३००० १० ५० १० ५ २०० ३००० ३००० ५००० ५००० १००० ३००० ३०००	
३.	दर्ता, अनुमति नवीकरण दस्तुर (क) सहकारी संस्था (ख) एफ.एम. रेडियो (ग) "घ" वर्गको निर्माण व्यवसायी इजाजत (घ) संस्थागत विद्यालय स्थापना (ङ) ट्युसन तथा कोचिङ्ग सेन्टर (च) स्थानीय व्यापारीक फर्म (छ) अन्य	३००० ३००० ५००० ५००० १००० ३००० ३०००	

अनुसूची-१३

(ऐनको दफा १४ को उपदफा (३) र (६) सँग सम्बन्धित)

बिक्री तथा निकासी शुल्क दस्तुरको दर

क्र. सं.	बिक्री तथा निकासी हुने वस्तु	शुल्क दस्तुर (रकम रु)	कैफियत
१.	प्राकृतिक एवं खानीजन्य वस्तुहरुको बिक्री :		
	संस्थागत	५००।	
	(क) ढुंगा प्रति ट्रक्टर	५००।	
	(ख) गिट्टी प्रति ट्रक्टर	५००।	
	(ग) बालुवा प्रति ट्रक्टर	२००।	

	(घ) माटो प्रति ट्रक्टर (ड) काठ दाउरा (च) जराजुरी (छ) स्लेट प्रति गोटा	२ २ १	
२.	प्राकृतिक एवं खानीजन्य वस्तुहरुको बिक्री : ब्यक्तिगत (क) ढुंगा प्रति ट्रक्टर (ख) गिट्टी प्रति ट्रक्टर (ग) बालुवा प्रति ट्रक्टर (घ) माटो प्रति ट्रक्टर (ड) काठ दाउरा (च) जराजुरी (छ) स्लेट प्रति गोटा	१०० १०० १०० ५० - - ५	
३	आफ्नो सिमाक्षेत्र भन्दा बाहिर बिक्री तथा निकासी हुने पशुजन्य निकासी शुल्क : (क) घोडा (ख) भैसी	१०० ५००	